

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXIV, broj 42

24. listopada 2014.

cijena 200 Ft

XII. Međunarodni kroatistički znanstveni skup u Pečuhu

Foto : Magda Molnar Drinóczy

4. stranica

Blagoslavljanje

3. stranica

Otvorenje izložbe

10. stranica

Volim Mađarsku

14. stranica

Komentar

Žrtvovanje

Projdući tajedan jedan širi-uski krug Gradišćancev s molitvami se je obrnuo Svevišnjemu. Iskreno rečeno, razlog je za to bio jedan naš hižni par, muž i žena, ki su nemoćni ležali na operacijskom stolu, zavolj ženine čvrste odluke. I mi smo svi bili na čekanju i tiho moleći, ufali smo se da će na kraju sve dobro izajti. Ova životna epizoda ne bi dobila mjesto u dnevni listi, a ne bi ni bila atrakcija za televizijske emisije. Uprav zbog toga kad ne nosi sa sobom nikarčkov negativni zvuk. Čuva u sebi moralnu pouku, i prez sumlje bi ju mogli postaviti i za primjer u našem društvu. Strašno veliko ofrovanje, žrtva s jedne strane, a s druge strane i razumljivi čin, jer se na ov način vidi, što sve more jedan človik učiniti za drugoga, i kako jedna odluka mora pojačati, počvrstiti, a i uvjeriti drugoga, da je neophodno u svakidašnjici stati na raspolažanje, podnositi žrtve i boli, a i glasno i jasno se boriti, vanstati za nešto, u što smo uvjereni da služi istini i je na dobrobit svim nam. Posebno u jednom hištvu, kade se doživi čuda česa dobrog i porednoga. Iako u neki trenutki človik čuti da je toliko slab, da ga zniču i na male komadiće rastrgaju nesporezumi, problemi, zadaće, prepreke, zahtjevi. U ov paket sliši i bolest, ka namah napada, i jednostavno nam se samo zgoda. A u muki jednoga človika zrcali ogromna nevolja i jedne cijele obitelji. Tako je to bilo i u našem slučaju. I kako je sudbina nepredvidjena i smišna, i negda-negda zna producirati i čuda, kad stranske ljude pod jednim krovom skupadone i veže je u hištvu. Poslije pak im daje tu milost da moru biti u pravom smislu riči tijelo u tijelu i dili jedan drugoga, da tako se i produži žitak prik darovanoga organa. Suprot toga da se najpr zna, lako neće biti, da ne bi tribali riskirati, izazvati sudbinu, ali jednostavno kad pamet i srce tako diktiraju, prez obzira na posljedice, a i suprot mnogih pitanj prez odgovora, pred samom doktorskom intervencijom, vjera i volja pobjedjuje nad dvojzanimi. I odsad nigdor ne more reći da u današnjici nimamo junake. Ono što je žena napravila za svojega muža, sruši sve pretpostavke da mi danas nismo pripremi za ofrovanje u ovom ljudskom žitku. A sam čin izaziva veliko poštovanje, ako ne i divljenje prema tim peršonom za ke su ovi minuli dani bili preteški i negvišni u izoliranom svitu. Nestrpljivo čekamo naše gradišćanske heroje domon!

Tiho

Glasnikov tjedan

I Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj, pridružio se nizu događanja u hrvatskoj kulturnoj, književnoj i povijesnoj javnosti obilježavajući stotu obljetnicu smrti Antuna Gustava Matoša (1873. – 1914.). Naime, u sklopu XII. Međunarodnog kroatističkog znanstvenog skupa koji se u Pečuhu održava dvogodišnje, dakle već 24 godine, jedna od dionica Skupa bila je posvećena temama koje su se bavile velikim AGM. Matoševa Mòra – Knjiga sa

uski ljudi) kazao bi Matoš.

Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj, u suradnji sa svojim partnerima od kojih je prvi put ove godine u organizacijskome smislu i Zavod za kulturu Hrvata u Vojvodini priredio skup o kojem se govori ovih dana od Zagreba do Pule, Dubrovnika i Osijeka, Zadra, Tuzle, Kaniže

i Fićehaza, Sambotela i Pečuha, Subotice, Vinkovaca, Segedina, Pinkovca, Baje...

Ovih sam dana bila u društvu ljudi koji promišljaju nad pitanjima kao što su, primjerice, optimizam, svekolike krize, sloboda, neoliberalni totalitarizam, o odnosu globalizacije i kulture i identiteta, hrvatskom identitetu i ulozi zavijačnosti, autoritetu, ljubavi i mržnji, dokolici, provinciji, politici pa i manjinskoj, slabosti demokratskih tradicija, masmedijskim manipulativnim sadržajima...

sedam pečata; Odnosi fantastičnog i satiričnog u Matoševim novelama; Princip suprotnosti u Matoševim humoreskama; Theatralia Antuna Gustava Matoša; Poredbe i poredbeni frazemi Antuna Gustava Matoša; A. G. Matoš i Josip Kosor... Govoreći o spomenutom Skupu, vrijedno je naglasiti kako je on prostor za nastup mlađih hrvatskih intelektualaca koji su završili ili završavaju fakultetske i doktorske studije, a iz redova su hrvatske zajednice u Mađarskoj. I imaju priliku nastupiti, raspravljati i sjediti za istim stolom s najvećim imenima kroatističke znanosti i misli danas u Hrvatskoj. To više upada u uoči nesudjelovanje Skupu onih za koje mislimo kako bi im ondje bilo mjesto. Kako kažu organizatori, mnogi su zvani s «hrvatskih studija» u Mađarskoj, i zovu se, neki se odazivaju, a neki ne. Ah, ta uska varoš, ah, ti uski ljudi (O, ta uska varoš, o ti

u Mađarskoj, na etnografskoj, književnoj, jezikoslovnoj, geolingvističkoj, dvojezičnoj, književnopovijesnoj, prevoditeljskoj, vjerskoj, sociolingvističkoj, povijesnoj, identitetsko-nacionalnoj odrednici.

Ovih sam dana bila u društvu ljudi koji promišljaju nad pitanjima kao što su, primjerice, optimizam, svekolike krize, sloboda, neoliberalni totalitarizam, o odnosu globalizacije i kulture i identiteta, hrvatskom identitetu i ulozi zavijačnosti, autoritetu, ljubavi i mržnji, dokolici, provinciji, politici pa i manjinskoj, slabosti demokratskih tradicija, masmedijskim manipulativnim sadržajima... Oni pokušavaju i čitati znakove vremena, znakove pokraj puta kojima prolaze, i iznose javno svoje mišljenje..., promišljajući o Staroj pjesmi, iz 1909. godine, koja je i danas nova...

Branka Pavić Blažetin

ZAHVALA

Uime Udruge Vizin zahvaljujemo svima koji su 1 % svog poreza nama dali (poklonili), na taj je način Udruga stekla 26 875 Ft.

Sjednica Predsjedništva SHM-a u Vlačićima na otoku Pagu

U večernjim satima 25. rujna, u Pansionu „Zavičaj“ održana je sjednica proširenoga Predsjedništva Saveza Hrvata u Mađarskoj. Sjednici su nazočili predsjednik Joso Ostrogonac te članovi Predsjedništva Arnold Barić, Ivan Gugan, Angela Šokac Marković, Eva Išpanović, Edit Horvat Pauković, Jozo Solga, Ladislav Gujaš te član Nadzornog odbora Robert Ronta.

Dijelu sjednice otvorenom za javnost nazočila je i Vaša urednica, a potom je slijedio zatvoreni dio sjednice. Zapisničarka sjednice bila je Angela Šokac Marković. Sjednicu je otvorio predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac, te ispričao opravdanu nenazočnost dvaju članova Nadzornog odbora, Mije Štandovara i Martina Kubatova.

Prihvaćene su predložene točke dnevnoga reda: 1) Dan Hrvata; 2) Odluke o dodjeli odličja Dana Hrvata kandidatima iz Baranje, Zale i Podravine; 3) Savezovi jesenski izbori; 4) Razno.

U prvoj točki dnevnoga reda Jozo Solga, voditelj HDS-ova Ureda, kazao je kako se Dan Hrvata organizira s Hrvatskom državnom samoupravom, 15. studenoga u Budimpešti. Dan će biti održan bez nazočnosti predsjednika Republike Hrvatske i Mađarske, koji su se ispričali obvezama. Za program Dana brine se Budimpeštanska regija, a priredba će biti održana u Središtu za kulturu «Miklós Radnóti» (XIII. okrug, Angyalföld) nakon svete mise u obližnjoj crkvi (Lehelov trg). U drugoj točki raspravljalo se o dodjeli odličja. Povala se rasprava o tome kome dodijeliti odličja, članovima ili bilo kome, i tko odlučuje o dodjeli odličja, članstvo ili predsjednici regija. Član Predsjedništva iz Zale Ladislav Gujaš reče kako tome on mora konzultirati članstvo. Predstavnicima Podravine i Baranje u Savezovu Predsjedništvu predložili su imena kandidata svojih regija. Uz plaketu odlikovanom pripada i novčana nagrada u iznosu od 50 tisuća forinti.

Ladislav Gujaš kazao je kako je njegova nazočnost i dodjela odličja kandidatima iz Zale svojevrsan nonsens jer nema u Savezu članova iz Zale, tek njih nekolicina, a i njegova nazočnost sjednici posve je protokolarna. Reagirajući na rečeno, Joso Ostrogonac je kazao kako ne bi bila dobra politička odluka ako se ne bi nagradio netko iz Zale jer bi to izgledalo kao da Savez izbacuje, isključuje Zalu. Gujaš je na to kazao kako će sazvati Zalce i tražiti prijedloge... Ivan Gugan reče kako ne bi bilo dobro da se čini kako Savezovo Predsjedništvo inzistira na dodjeli nagrade, tek onda ako netko ocijeni da je Savezova nagrada čast, ona ima smisla, ali ako se netko mora moliti da primi nagradu, to nije dobro.

Gujaš je na to rekao kako će Savezovo Predsjedništvo zasjedati nakon izbora, pa će se do tada ova pitanja odlučiti.

Govorilo se i o jesenskim programima Saveza Hrvata, kazano je kako poslije izbora 12. listopada sve ide dalje, te kako će Božićni koncert u Pečuhu biti 17. prosinca, a zvijezda večeri bit će pjevač Goran Karan. Hrvatska samouprava Šomođske županije priređuje Županijski hrvatski dan 18. prosinca. «Luč» će slaviti 55. obljetnicu 19. prosinca u budimpeštanskom Vigadóu, a u Baji bit će konferencija o bunjevačkom pitanju. Spomenuti su i problemi oko udruge Bunjevačka čitaonica u Baji, te sporovi koji se vode unutar članstva te udruge.

Slijedio je dio sjednice zatvoren za javnost. O tome nemamo saznanja.

- hg -

Za seoskim i crkveni svetak u Petrovom Selu

Bermanje i blagoslavljanje nove mrtvačnice

Foto: Tamaš Teklić

Samo tajedan dan kasnije za seoskom proslavom i prikdavanjem obnovljene zgrade čuvarnice, Petrovo Selo je još jednoč svečevalo jur u crikvi Sv. Petra i Pavla, povodom dodiljenja sakramenta svetoga bermanja, a dodatno još i blagoslavljanja novoizgradjene mrtvačnice. Ceremoniju je pejlao sambotelski biskup dr. András Veres.

Nedilju, 5. oktobra, otpodne u 15 uri se je začela svečana sveta maša pri koj su sambotelskoga biskupa sprohadjali u koncelebraciji ne samo mjesni farniki nego i dušobrižniki iz sambotelske Crikvene županije ter Austrije. U okviru crikvenoga obreda iz šest sel (pokidob Narda, Gornji Četar, Hrvatske Šice, Keresteš i Pornova kot filijale pripadaju petroviskoj fari) je 28 mladih vjernikov primilo sakramenat bermanja kih je priprvio farnik Tamás Várhelyi. Sambotelski biskup se je obratio i narodu i prosio sve vjernike da živu u vjeri, molu i u svoji familija, tako iskazujući svoju vjernost prema Bogu. Na kraju svete maše u svečanoj povorki su svi nazočni odšetali

do nove mrtvačnice čija izgradnja je durala kih pet mesec i sad jur med dostojnimi uvjeti nudja prostor za zbogomdavanje pokojnikom. Za skupnom molitvom je novu zgradu, kot investiciju Seoske samouprave, blagoslovio natpastir Sambotelske biskupije.

Tiho

XII. Međunarodni kroatistički znanstveni skup u Pečuhu

Najveći kroatistički skup izvan Republike Hrvatske okupio šezdesetak izlagača

U organizaciji Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj i Odsjeka za kroatistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu, u suradnji s Regionalnim centrom Mađarske akademije znanosti i Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata, 17. i 18. listopada 2014. godine u Pečuhu je održan XII. Međunarodni kroatistički znanstveni skup. Otvorenje Skupa i sam Skup odvijao se u prostorijama pečuskoga Regionalnog centra Mađarske akademije znanosti.

Zbornik s XI. Međunarodnoga kroatističkog skupa predstavili su dr. Ernest Barić i njegov urednik dr. Stjepan Blažetin

Sudionike Skupa pozdravili su ravnatelj Znanstvenog Zavoda Hrvata u Mađarskoj Stjepan Blažetin, prorektor Sveučilišta u Pečuhu Gyula Zeller, prodekan Filozofskog fakulteta u Pečuhu Péter Müller, predsjednik Regionalnog odbora Mađarske akademije znanosti György Kosztolányi, generalna konzulica Republike Hrvatske Vesna Haluga i predsjednik HDS-a i glasnogovornik hrvatske manjine u Parlamentu Mišo Hepp.

Čelnici sa Sveučilišta i Fakulteta tijekom svojih pozdravnih govora rekoše kako su hrvatska kultura i jezik na više načina prisutni u regiji i u Pečuhu i da je program Skupa vrlo šarolik, što je ujedno i dokaz proširenja znanstvenog interesa Odsjeka, a priređivačima Skupa čestitali su na vrlo dobroj organizaciji. Prodekan Müller još je dodao kako mu je iznimno drago što Odsjek ima dobre odnose s partnerskim ustanovama iz Hrvatske (Zagreb, Osijek, Rijeka, Zadar).

Na tome glasovitom kroatističkom susretu – najveći kroatistički skup izvan granice Republike Hrvatske – koji se organizira dvogodišnje, s tradicijom dugom dva desetljeća, sudjelovalo je šezdesetak znanstvenika i stručnjaka iz Austrije, Bosne i Hercegovine, Srbije (Vojvodine), Hrvatske i Mađarske. Tijekom zanimljivih predavanja raspravljalo se o jezikoslovnim, književno-znanstvenim i kulturološkim temama. Među izlagačima našla su se najpoznatija

imena kroatističkih, kulturoloških i povijesnih znanstvenika, kojima ova konferencija pruža mogućnost da prikažu rezultate svojih istraživanja. Skup su posjetili studenti Odsjeka za hrvatski jezik i književnost i profesori pečuske Hrvatske škole Miroslava Krležu.

Nakon svečanog otvorenja slijedila su plenarna izlaganja Ljiljane Kolenić (Osijek): *Hrvatski književni jezik u*

Matoševo vrijeme i Krešimira Bagića (Zagreb): *Hrvatska književnost i kultura dvadesetih*. Poslije izvrsnog objeda slijedio je rad po sekcijama, rasprave vezane uz teme sekcije te je još bilo priređeno predstavljane Zbornika s XI. Međunarodnoga kroatističkoga skupa. O zborniku radova govorili su prof. dr. Ernest Barić i urednik Zbornika, prof. dr. Stjepan Blažetin. U zborniku se nalaze pisane inačice predavanja održanih na XI. Međunarodnom kroatističkom znanstvenom skupu u Pečuhu 2012. godine. Knjiga opseže 617 stranica i sadrži 48 radova.

Rad dvodnevna skupa odvijao se u šest sekcija: Jezikoslovlje, 100. obljetnica početka I. svjetskog rata, Književnost i kultura I., Književnost i kultura II., 100. obljetnica smrti Antuna Gustava Matoša te Dvo- i višejezičnost, metodička pitanja.

Rad u jezikoslovnoj sekciji prvog dana vodili su: Ernest Barić i Sanda Ham. Slijedila su ova izlaganja: Dunja Vranešić, Tamara Gazdić-Alerić (Zagreb): *Koncept i struktura elipse u suvremenome jeziku*; Amira Turbić-Hadžagić, Bernes

Aljukić, Samra Hrnjica (Tuzla): *Jezik natpisa srednjovjekovne Bosne iz 12. stoljeća*; Teodora Vigato (Zadar): *Intertekstualnost u hrvatskim inačicama Govorenja svetog Bernarda*; Ivica Vigato (Zadar): *Jezik i pismo dviju propovijedi iz 17. stoljeća sa sjevernodalmatinskih otoka*; Sanja Vulić (Zagreb): *O jeziku Vice Petrovića*; Sanda Ham (Osijek): *Časopis Hrvatski jezik i Jezik*; Erika Rac (Kaniža): *Analiza molitvenika pomurskih Hrvata «Ruža nebeska»*; Đuro Blažeka (Zagreb): *O inačicama u govoru Preloga*; Petra Glavor Petrović (Sambotel): *O kulinarskom nazivlju u Habelićevu Dictionaru*.

U drugoj sekciji prvog dana (100. obljetnica početka I. svjetskog rata) predsjedali su Timea Bockovac i Tomislav Žigmanov. Izlaganja su održali: Dinko Šokčević (Pečuh): *Mađarski planovi za rješavanje hrvatskog pitanja za vrijeme Prvog svjetskog rata*; Robert Hajszan (Güttenbach): *Značajni aspekti u vezi sa sarajevskim atentatom*; Ladislav Heka (Segedin): *Posljedice I. svjetskog rata na Hrvatsku i Hrvate*; Bernadeta Zadrović (Prisika): *Spomenici poginulih vojaka u gradišćanskohrvatskim naseljima u Mađarskoj*; Timea Bockovac (Pečuh): *Motiv rata u rukopisnim molitvama iz Se-martina*; Tomislav Žigmanov (Subotica): *Prvi svjetski rat u hrvatskoj književnosti u Vojvodini*; Anica Bilić (Vinkovci): *Istina i kič u «Bojnom cvijeću» Stjepana Petrića, nepoznatoga hrvatskog ratnika iz Prvog svjet-*

Dio sudionika Znanstvenoga skupa

skog rata; Siniša Bjedov (Osijek): *Veliki rat u publikacijama Kluba hrvatskih književnika i umjetnika u Osijeku 1910. – 1924.*; Zorica Jurčević (Zagreb): *Hrvatsko blato u Prvom svjetskom ratu: simbolika novele Bitka kod Bistrice Lesne*; Robert Bacalja i Katarina Ivon (Zadar): *Ratna lirika Jurja Kapića*.

Prvoga dana Skupa u trećoj sekciji (Književnost i kultura I.) predsjedali su: Janja Prodan i Ante Bežen. Izlaganja su imali: Željko Predojević (Popovac): *O traženju kulturnog identiteta južne Baranje na primjerima usmene književnosti i pučke kulture*; Dubravka Božić Bogović (Osijek): *Najstarije matične knjige južno-baranjske katoličke župe Luč (1722. – 1769.)*; Ante Bežen (Zagreb): *Ivan Mažuranić – utemeljitelj suvremenoga hrvatskoga obrazovnoga društva*; Živko Gorjanac (Baja): *Jezična i tematska analiza Danice ili kalendara za u Ugarskoj živeće Bunjevice, Šokce, Race i Dalmatince (1923. – 1944.)*; Katarina Čeliković (Subotica): *Književnost u starom tečaju časopisa Klasje naših ravni (1935. – 1944.)*; Lilla Trubić (Pečuh): *Mađarske teme u političko-izvjestiteljskim i književnim djelima Marije Jurić Zagorke*; Janja Prodan (Pečuh): *Iz Biblioteke dobrog susjedstva / U povodu 30. obljetnice smrti Zoltána Csuke*; Katja Bakija (Dubrovnik): *Dubrovnik u knjizi putopisa Ide von Düringsfeld Aus Dalmatien (Prag, 1857.)*; Frana Marija Vranković (Zagreb): *Međuratno (1919. – 1941.) dubrovačko kazalište kroz vizuru todobnih periodičnih publikacija*; Vanda Babić (Zadar): *Uloga don Srečka Vulovića u kulturnoj povijesti Boke kotorske*; Stjepan Blažetin (Pečuh): *Povodom 20. obljetnice smrti Đuse Šimare Pužarova*.

Nakon rada po sekcijama i završetka prvoga dana sudionici Skupa posjetili su „Centar znanja“ i Kulturnu četvrt Zsolnay gdje je gostima o životu i radu obitelji Zsolnay govorila profesorica Eva Polgar.

Drugoga dana Skupa (Književnost i kultura II.) predsjedali su: Kristina Peternai Andrić i Silvestar Balić, a izlagali: Suzana Coha (Zagreb): *Zakleti neprijatelji i (li) „ustavna braća“: prikazi mađarskog entiteta i interpretacije hrvatsko-ugarskih veza u hrvatskom narodnom preporodu*; Andor Véghe (Pečuh): *„Ili Anti ili Titi“ – Mađari istočne Slavonije i Bilogore u Drugom svjetskom ratu i poraću*; Silvestar Balić (Pečuh): *Problemi nacionalne identifikacije kod Hrvata u Mađarskoj*; Ivica Đurok (Pečuh): *Demokracija, manjine, elite*; Domagoj Brozović (Zagreb): *Gdje počinje najnovija hrvatska književnost? Granice*

postmodernizma i ratnog pisma u hrvatskoj književnoj historiografiji; Julijana Matanović (Zagreb): *Kamo su nas odvozili tuđi autobusi (hrvatski ratni roman)*; Zoltan A. Medve (Osijek): *Inačice mimetizma u suvremenoj hrvatskoj i mađarskoj prozi*; Nikola Koščak (Zagreb): *Figure slova*; Vlasta Markasović (Vinkovci): *Panonizam u pjesništvu Vanje Radauša*; Kristina Peternai Andrić (Osijek): *Etički književni subjekt u prozi Marije Čudine*; Anera Ryznar (Zagreb): *Proizvodnja stvarnosti u romanu Naš čovjek na terenu Roberta Perišića*; Dubravka Brunčić (Osijek): *Gotički imaginarij i kategorija roda u romanima Višnje Stahuljak Pustolovka i Močvarni Lovac*; Dragica Dragun (Osijek): *Utjecaj masovnih medija i virtualne komunikacije na primjeru romana Imaš fejs? Jasminke Tihi-Stepanić*.

U sekciji s temama o 100. obljetnici smrti Antuna Gustava Matoša, kojom su predsjedali Ružica Pšihistal i Ana Lehocki-Samardžić, izlaganja su održali: Ružica Pšihistal (Osijek): *Matoševa Mòra – Knjiga sa sedam pečata*; Kornelija Kuvač-Levačić (Zadar): *Odnosi fantastičnog i satiričnog u Matoševim novelama*; Ljubica Josić (Zagreb): *Princip suprotnosti u Matoševim humoreskama*; Ivan Trojan (Osijek): *Theatralia Antuna Gustava Matoša*; Indira Šabić (Tuzla): *Poredbe i poredbeni frazemi Antuna Gustava Matoša*; Marica Liović (Osijek): *A. G. Matoš i Josip Kosor*.

Izlagači i njihove teme zadnje sekcije Skupa (Dvo-i višejezičnost, metodička pitanja) bili su: Zrinka Jelaska (Zagreb): *Obiteljske jezične priče – hrvatski u višejezičnosti i višeidiomnosti*; Morana Plavac (Baja): *Problemi u pismenom izražavanju dvojezičnih govornika*; Dora Vuk (Fićehaz): *Utjecaj socijalnog statusa dvojezičnih govornika na njihovo ovladavanje nasljednim jezikom*; Ana Lehocki-Samardžić (Pečuh): *Utjecaj dvojezičnosti na razumijevanje stručne (akademske) terminologije u kontekstu prevođenja strukovnih tekstova*; Aleksandra Šćukanec (Zagreb): *Morfosintaktička prilagodba germanizama u gradišćansko-hrvatskome*; Vesna Bjedov (Osijek): *Poučavanje gramatike u srednjoškolskoj nastavi hrvatskoga jezika*; Vesna Budinski, Martina Kolar Bilege (Zagreb): *Predstavljanja hrvatskoga jezika novom školskom grafijom u metodički kontekst*.

Održavanje XII. Međunarodnoga kroatističkog znanstvenog skupa, uz organizatore, poduprli su: Ministarstvo ljudskih resursa i Filozofski fakultet Sveučilišta u Pečuhu.

Jadranka Gergić

KANIŽA – U tome pomurskom gradu, u Muzeju „Kuća plakata“ 3. listopada otvorena je Međunarodna izložba pod nazivom „Bez granica“. Izložba fotografija zapravo je prikaz projekta što ga je potaknuo čakovečki Fotoklub, kojem je cilj da čakovečki, lendavski i kaniški fotografi predstavljaju svoje radove. Tema je izložbe predstavljanje triju gradova i regija u fotografijama. Inače, fotoklubovi surađuju već više od pet godina, organiziraju zajedničke izlete, fotografiranja, izložbe. Na otvaranju izložbe bili su i predstavnici grada Čakovca, na čelu s gradonačelnikom Stjepanom Kovačem, koji je zahvalio kaniškom načelniku Péteru Cse-resnyesu na dosadašnjem trudu glede zbližavanja gradova Čakovca i Kaniže.

MOHAČ – Nakon prisege u nazočnosti predsjednika Mjesnog izbornog povjerenstva dr. Jenőa Legányja, 17. listopada u svečanoj dvorani Gradske kuće izabrani zastupnici hrvatske, njemačke, romske i srpske narodnosti preuzeli su vjerodajnice. Svečanosti su nazočili i novoizabrani zastupnici Samouprave grada Mohača kojima je bilježnica dr. Mirella Kovács predala pozivnicu za osnivačku sjednicu vijeća, 27. listopada. Ujedno ih je obavijestila da sukladno zakonskim odredbama svaki zastupnik mora sudjelovati na obvezatnoj poduci. U organizaciji Vladina ureda obrazovno predavanje bit će 13. studenog u Omladinskom središtu „Széchenyi“, s početkom u 9 sati.

KRIŽEVCI – Prvi znanstveni skup „Hrvatska književnost kršćanskoga nadahnuća – prošlost i suvremenost“ bit će u subotu, 25. listopada 2014., u Križevcima u organizaciji Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu, Glasa Koncila i Udruge za promicanje znamenitih Križevčana „Dr. Stjepan Kranjčić“. Na znanstvenome skupu sudjelovat će 28 znanstvenika iz cijele Hrvatske. Među njima i Sanja Vulić koja će govoriti o vjerskim temama u djelima hrvatskih književnika iz mađarskoga dijela Bačke. Cilj je spomenutoga skupa znanstveno analizirati i vrednovati zanemarenu hrvatsku književnost kršćanskoga nadahnuća te dati doprinos premošćivanju umjetno stvorene nepovezanosti u hrvatskoj književnosti i kulturi općenito.

PRISIKA – U Muzeju crkvene umjetnosti Hrvata u Mađarskoj, u Mjesecu kršćanske kulture, 25. listopada, s početkom u 17.30 predstavlja se najnoviji broj vjerskog časopisa Zornica nova. Na predstavljanju će sudjelovati voditeljica Zbirke crkvene umjetnosti Hrvata u Mađarskoj dr. Bernadeta Zadrovic i urednica narečenog časopisa Milica Klaić Taradija.

Uručena odličja Bačko-kiškunske županijske samouprave

Čikerijski KUD „Rokoko” primio „Odličje za narodnosti”

Dobitnici odličja Bačko-kiškunske županijske samouprave za 2014. godinu

U okviru svečanosti održane 26. rujna u Kečkemetu, uručena su ovogodišnja priznanja Bačko-kiškunske županijske samouprave za istaknutu i uspješnu djelatnost. Nakon govora predsjednika Gábora Bányaia, u Kazalištu Józsefa Katone svečanost je otvorena prigodnim kulturnim programom u kojem se osim drugih predstavio i čikerijski KUD «Rokoko», koji djeluje pod okriljem tamošnje Hrvatske samouprave, i to s bunjevačkim plesovima, u izvornoj nošnji. Među nagrađenima bilo je više istaknutih osoba i društava vezanih za narodnosnu djelatnost. Ipak, za nas najvažnija nagrada «Odličje za narodnosti Bačko-kiškunske županije» dodijeljena je čikerijskom KUD-u «Rokoko» koju je predsjednik županijske samouprave predao voditeljima društva Ziti Ostrogonač i Istvánu Szendiju. Kako uz ostalo stoji u obrazloženju, odličje je dodijeljeno za višedesetljetnu uspješnu djelatnost na polju očuvanja i razvijanja bunjevačke plesne i pjevnice kulture, za postignute uspjehe na državnoj i međunarodnoj razini, te za promidžbu hrvatskih tradicija.

Dodajmo kako je voditeljica Narodnosnog doma u Baji i županijska referentica za narodnosti Ildikó Baranyai Ágfalvi dobila Odličje predsjednika županijske skupštine, koja joj je dodijeljena za višedesetljetni istaknuti stručni rad na polju javne uprave, te za usklađivanje rada županijskih narodnosnih samouprava. Odličje Bačko-kiškunske županije za odgoj mladeži dobio je dušnočki župnik István Kistamás, koji već četrdeset godina radi kao svećenik, a istaknuo se i na sportskom polju, u odgoju djece i mladeži. Odličje za očuvanje okoliša i poljoprivredu primio je Ladislav Gužvan, ravnatelj bačinske tvrtke Chili-Trade, za istaknuti rad na polju razvijanja uzgoja i proizvodnje paprike, te za zalaganje na polju očuvanja tradicijske kulture. I na kraju, ali ne u posljednjem redu, dušnočki načelnik Petar Palotai primio je odličje za istaknutu prosvjetnu djelatnost, za rad na razvijanju sela Dušnoka i okolice, te za zalaganje na polju narodnosnih veza, očuvanja tradicijske kulture i običaja.

*Stipan Balatinac
FOTO: kelo.hu*

Obnovljena senčanska mrtvačnica u Kačmaru

Dana 6. rujna 2014. godine u Kačmaru je svečano predana obnovljena senčanska mrtvačnica. Nakon kratkog kulturnog programa na hrvatskom, njemačkom i mađarskom jeziku, načelnik Endre Pal uz ostalo je istaknuo: „Višestoljetna povijest sela ostavila je za baštinu mnoštvo dragocjenih zgrada, i ova je mrtvačnica važan dio života, tradicija sela Kačmara. Stoga bitnom zadaćom smatramo da se građevne vrijednosti sačuvaju i razvijaju za buduće naraštaje. Proteklih godina zidovi oronule zgrade mrtvačnice bili su mokri, popločavanje je bilo opasno, a zgrada je bila nepristupačna i nije mogla potpuno obavljati svoju funkciju. Zato nas posebno raduje da smo poslije dugo vremena mogli obnoviti ovu zgradu. Zahvaljujući jednom uspješnom projektu, dobili smo 9,5 milijuna forinti potpore, a samouprava je iz vlastitih izvora izdvojila 2,6 milijuna forinta. Tako je obnova ostvarena u vrijednosti od 12,1 milijuna forinta.” Nakon načelnikovih riječi, kačmarski župnik Ferenc Nyíró posvetio je obnovljenu zgradu, a s načelnikom su zajedno simbolično prerezali trobojnicu.

Teza Balazić

BAJA – U vrtiću u Kinizsijevoj ulici na Dolnjaku, i ove je godine priređen Berbeni tjedan. U okviru već tradicionalne jesenske priredbe organizirano je mnogo zanimljivih sadržaja za djecu. Polaznici velike skupine posjetili su poučni vrt bajske Srednje škole «Bereczki» gdje su sami mogli mljeti grožđe, kušati mošt. Na temu jesenskog voća održana je mala obrtnička radionica, a zajedno su pekli i kolače s voćem. Tjedan je 10. listopada završen berbenom zabavom, koju je otvorila skupina «Sunašce» s prigodnim kulturnim programom. Djeca odjevena u narodnu nošnju izvela su pjesme i stihove na hrvatskome i mađarskome jeziku. Osim toga bilo je mogućnosti za krunjenje kukuruza, slušanje citraške glazbe, izrađivale su se razne rukotvorine, a djeca su mogla isprobati i igračke napravljene u đuričkoj tvornici igračaka od drveta. U programu su nastupili i učenici plesne skupine Glazbene škole Ferenca Liszta. Program je završen plesačnicom.

Bajski studenti i profesori na izletu u Mohaču

U petak, 10. rujna, redoviti studenti Odjela za hrvatski jezik te dvije studentice s Pedagoškog fakulteta iz Zagreba i dvoje turskih studenata sa svojim hrvatskim profesorima bili su u Mohaču na izletu. Išli smo autobusom iz Santova koji je vodio njegov vozač Živko Baltin, naš redoviti šofer na stručnim izletima. U svoj autobusni televizor stavio nam je videosnimku „Lijepe naše“ iz Pečuha, pa smo tako uz lijepu hrvatsku glazbu išli prema Šatorišću gdje je 29. kolovoza 1526. godine, vjerojatno, bila poznata i tragična Mohačka bitka. Ondje nam je voditeljica, šokačka Hrvatica iz Mohača vrlo stručno i s puno osjećaja govorila o bitci vodeći nas spomen-poljem i muzejem. U novom dijelu muzeja vidjeli smo i filmove o toj bitci. Mi smo se ondje ispred jedne od masovnih grobnica molili na hrvatskome, a Turci na arapskom jeziku, u ljubavi jedni s drugima, iako, naravno, znamo da su nam preci odnosno sudržavljeni u toj bici bili na suprotnim stranama. Bilo je to zanimljivo putovanje i zbog toga. Sljedeća postaja našeg izleta bio je Muzej Dorottye Kanizsai, koja je nekada bila kapetanica šikloške tvrđave, a na Mohačkom polju izgubila svoje dvoje djece. Vrlo su nas srdačno primili i vodili kroz muzej njegov ravnatelj Jakša Ferkov i njegov suradnik Ivica Marković, obojica podrijetlom vršendski Hrvati. Naš novinar Andrija Pavleković napravio je s nama intervju za Radio Croaticu, što nas je također obradovalo. U novoj muzejskoj zgradi vidjeli smo iznimno zanimljivu i na suvremen način postavljenu zbirku raznih narodnosti grada Mohača, uz ostale, dakako, i šokačkih Hrvata. Studenti i profesori ustanovili su da nam je i dragi Bog „išao pod ruku“ i zato Mu hvala jer nam je i vrijeme zadnjih dana babljeg ljeta bilo naklono, prekrasno sunčano i toplo, a i sadržaji su bili takvi da su nas ne samo intelektualno nego i emocionalno i socijalno obogatili. Na kraju, premda je bio petak, ipak smo sve okrunili sa po jednom kavom ili čajem u jednoj lijepoj slastičarnici. Svakome hvala tko je pridonio da nam taj izlet, nadajmo se, ostane u trajnom sjećanju.

Živko Gorjanac

MOHAČ, BUDIMPEŠTA – Mađarska plovidbena agencija «MAHART» objavljuje posebnu ponudu: putovanje hidrokrilcem u Budimpeštu 31. listopada na crti Mohač – Budimpešta. Polazak iz Mohača u 8 (cijena karte 5000 forinta), iz Baje u 9 (4000), iz Kalače u 10 (3000), iz Šolte (Solt) u 11 (2500), iz Bate u 12.30 (1000). Za djecu od 2 do 14 godina popust od 50 %. Opširnija obavijest i rezervacija karata na telefonu 00 36 1 4844 013 ili na hydrofoil@mahartpassnave.hu; www.mahart.info.

Bez granica

(Dvojezični pano Osnovne škole Lug)

Učenci sedmog razreda šikloške Osnovne škole „Dorottya Kanizsai“ osvojiše natječaj „Poučni izlet za sedmaše“ u okviru programa Bez granica, putem prijave na natječaj što ga izda Ministarstvo ljudskih resursa Mađarske.

Cilj učenika i cijelog izleta bio je naučiti nešto o Mađarima u Hrvatskoj, te se upoznati s njihovom poviješću i kulturom. Iz tog razloga učenici su posjetili nekoliko hrvatskih gradova i sela gdje danas žive Mađari. Jedna od glavnih točaka programa trodnevnog izleta bio je posjet osnovnoj školi u selu Lugu, gdje su šikloški učenici darovali tamošnjoj školskoj knjižnici više desetaka knjiga na mađarskom jeziku koje su prikupili organizirajući humanitarnu akciju „Daruj knjigu“. Zahvaljujući programu Bez granica, djeca su na osnovi vlastitog iskustva stekla znanja i spoznaje o Mađarima u inozemstvu, a sve to unutar okvira jednog nezaboravnog putovanja i izleta.

Nastava hrvatskoga jezika u spomenutoj šikloškoj školi ima višedesetljetnu tradiciju. Poslije dugogodišnje stanke, od ove školske godine škola ponovno nudi mogućnost učenja hrvatskoga jezika kao drugog stranog jezika za učenike sedmih i osmih razreda u okviru fakultacije. Tijekom ovog izleta u Hrvatsku učenici sedmaši dobili su dovoljnu motivaciju za učenje hrvatskog jezika.

Janja Tolnai i Mirna Djuris

Učenci Osnovne škole „Dorottya Kanizsai“ u Kopačkom ritu

Obnova izvora bunarića na santovačkoj Vodici

Odlukom Zastupničkog vijeća Hrvatske samouprave na sjednici 12. svibnja, Santovačkoj rimokatoličkoj župi dodijeljena je potpora u iznosu od 300 tisuća forinta za obnovu izvora bunarića i kapelice na santovačkoj Vodici. Pošto je skupina dragovoljaca očistila zemljište i izgradila odvod viška vode u Igalški kanal postavljanjem cijevi duljine 42 metra, ukapanjem na dubini od 2 metra, planira se unutarnja i vanjska obnova izvora bunarića i kapelice koja će se ostvariti s potporom santovačke Hrvatske samouprave. Uz to će se ostatak sredstava namijeniti za obnovu prostora ispred velebnoga Gospina kipa postavljenog i posvećenog 2008. godine, sipanjem sitnog kamenja. Podsjetimo da se počeci tog marijanskog svetišta vezuju za 1830. godinu, a 1838. kalačko-bački nadbiskup Petar Klobusiczky Vodicu je proglasio svetištem i prošteništem. Oko 1880. podignuta je kapelica, a 1933. i Marijin kip koji su podigli zahvalni vjernici. Zahvaljujući mjesnim obiteljima i Katoličkoj župi, kapelica je 2004. godine obnovljena, a 8. rujna posvetio ju je kalačko-kečkemetski nadbiskup dr. Balázs Bábel. Darovanjem bivšeg Santovca Sándora Vöőa koji od 1956. živi u SAD-u, 2008. postavljen je Gospin kip veličine 10,53 metra, najveći na svijetu od nehrđajućeg čelika, koji je nadbiskup Bábel posvetio 13. listopada iste godine, u povodu 170. obljetnice proglašenja i posvete santovačke Vodice prošteništem i hodočasnim mjestom. Otada se u čast Fatimske Gospe svakog 13. dana u mjesecu, od svibnja do listopada, služe svečana misna slavlja. Od 2010. godine priređuje se pak Hodočašće bačkih Hrvata i susret na tromeđi Hrvatske, Srbije i Mađarske, u glavnoj organizaciji Hrvatske samouprave, koje je 2012. ujedno bilo i Državno hodočašće Hrvata u Mađarskoj. Nekada su santovački i vjernici iz obližnjih naselja u ophodnji hodočastili na santovačku Vodicu. Ovdje su 1878. blagoslovljeni i vojnici koji su krenuli u «turski rat», a nakon povratka ovdje su nalazili utočište i duhovnu okrepu. Krajem 19. stoljeća šokački su Hrvati zbog krnjenja jezičnih prava u bogoslužju između 1897. i 1899. umjesto crkve posjećivali santovačku Vodicu. Ovdje su se molili i vojnici koji su upućeni na bojišta u I. svjetskom ratu, moleći se Santovačkoj Gospi, svojoj zaštitnici.

Stipan Balatinac

Polet pjesništva

Nagrađeni u društvu članova ocjenjivačkoga suda; (slijeva) Imre Szadados, Ottó Fenyvesi, Ágota Bognár Virág, Anna Mechler, János Lackfi i Éva Jakabffy

Državna knjižnica za strane jezike u Budimpešti, raspisala je natječaj za prijevod pjesme Mile Stojića *Govori Petrus: o posvetama*. Natječaj je raspisan povodom godišnjice pristupa Republike Hrvatske Europskoj uniji, a zatvoren je 20. kolovoza 2014. Na deveti natječaj Knjižnice pristiglo je trideset i pet uradaka, od dvadeset i osam autora. Proglašenje rezultata i dodjela nagrada bili su u prostorijama Knjižnice, u sklopu manifestacije Europski dan stranih jezika, 26. rujna. Bitno je da narodi upoznaju jezik, kulturu i sudbinu jedan drugoga, te da međusobno komuniciraju. Jedan je od bitnih čimbenika poznavanje i čitanje književnih ostvaraja tih naroda, zbog toga i jesu od izuzetne važnosti prijevodi. Imajući to u vidu, Knjižnica i poradi toga već devet godina raspisuje natječaj.

Članovi su ocjenjivačkoga suda počasni vječni predsjednik žirija, pjesnik i prevoditelj László Lator, predsjednik, pjesnik i prevoditelj János Lackfi, pjesnik i prevoditelj Ottó Fenyvesi te prevoditeljica i suradnica Knjižnice Ágota Bognár Virág. Biral se pjesma suvremenoga hrvatskog pjesnika, koja nije prevedena na mađarski jezik, a pri odlučivanju članovi ocjenjivačkoga suda imali su u vidu kriterij metrike i rime pjesme, koliko su prevoditelji vješti u prijevodu. Nakon prigodnoga govora Jánosa Lackfija i Ottóa Fenyvesija, slijedila je ravnateljica Državne knjižnice za strane jezike Ibolya Mender, a potom je pjesmu Mile Stojića *Govori Petrus: o posvetama* interpretirala učenica budimpeštanske Hrvatske škole Dorotea Perak.

Prva je nagrada pripala Anni Mechler, druga Imri Szadadosu, treća Évi Jakabffy, a Miklósu Benedeku nagrada Zaklade kuće mađarskih prevoditelja, jednodnevni boravak u kući mađarskih prevoditelja u Balatönfüredu. Nagrade su bonovi za knjigu, spomenica, i objava prijevoda u svesku Napút. Pri završetku svečanosti svoj je prijevod na mađarski jezik pročitala Anna Mechler. Dobitnica prve nagrade ne govori hrvatski jezik, ali odlično govori ruski. Srednju je školu završila u Pečuhu i godinama je plesala i pjevala u KUD-u Tanac. Ova nagrada nije prva jer od treće godine natječaja redovito šalje svoje uratke.

k. g.

Pablo Bilosnić

Trenutak za pjesmu

Izmišljeni likovi

Ipak smo
kao lutke u božjoj predstavi
povezani koncima,
iza zastora skidamo maske
i odbačeni
promatramo praznu dvoranu.

Tradicijski nakit

U pečuškoj Kući civilnih zajednica 3. listopada otvorena je izložba hrvatskog i mađarskog tradicijskog nakita polaznika tečaja etnonakita zagrebačkoga Narodnog sveučilišta «Sesvete». Izradba nakita u radionicama spomenutoga etnonakita ima dugu povijest, a tečaj se održava neprekidno umalo jedno desetljeće. Izložba etnonakita sudionika tečaja putujuća je i posjetili su s njome brojne izložbene prostore u Hrvatskoj i inozemstvu.

Predstavljen je zaista prekrasan nakit iz kojega je vidljivo kako su polaznice tečaja usavršile više tehnika njegove izradbe te uspjele stvoriti niz ukrasnih predmeta iznimne privlačnosti. Radionicu pohađa u prosjeku dvadesetak polaznika koji tragaju za novim neistraženim primjercima hrvatskoga tradicijskog nakita, stvarajući

novе oblike oplemenjene vlastitim ukusom za boje, oblik i veličinu, a izrađuju se i replike tradicijskog nakita. Uglavnom se radi o unikatnim komadima nakita nastalim iz različitoga materijala. Na pečuškoj izložbi uz taj nakit izložene su i fotografije uvećanog nakita radi prikaza visoko profiliranih estetskih tvorevina, a sve popularizacijom oživljene hrvatske kulturne baštine. Uza spomenuto, izloženi su i sjajni primjerci etnonakita mađarske tradicijske kulture. Pečuška nam je izložba približila zaboravljene vrste nakita preko novih kreacija nastalih temeljem starih predložaka, kreacije rađene različitim tehnikama izradbe, uz kulturno-povijesni kontekst kada je nakit nošen kao i prigodu kada je nošen. Na radionicama Narodnoga sveučilišta «Sesvete» izrađuju se različiti etnonakiti,

primjerice: samoborski kraluš i kočic, zagorska ogrlica, duvanjski broš, svetonedjeljski kraluš, mljetski kolarin, ogrlica iz Davora, Draganića, Gradišta, Sopja, turopoljski grlinček, srce iz Turopolja, parte iz Moslavine, slavonska kajica, a u naprednoj skupini izrađuju se i tradicijske mađarske, ekvadorske, rumunjske, bugarske i ogrlice iz etnoblaga brojnih naroda i zemalja.

-hg-
Foto: Ákos Kollár

MOHAČ – Udruga osoba oštećena vida i sluha grada Mohača i okolice 25. listopada, s početkom u 19 sati organizira cjelovečernji dobrotvorni program i bal s naramkom. U programu nastupaju narodna pjevačica Éva Menyhárt, orkestar Józsefa Kovácsa Versendia, Silvia i Seherezada s orijentalnim plesovima, polaznici Mohačke tamburaške škole, te orkestri Dunavkinje, Tae-o i Zumba. Program će se upriличiti u bivšem domu kulture, u prostorijama Umjetničke škole «Schneider» (Vörösmartyjeva 3). Na balu svira Band Sziget. Ulaznica: 1000 forinta. Rezervacija stolova na telefonu (06) 20-665-4000.

Ženski pjevači zbor Augusta Šenoe

Otvorenje izložbe

Dajte nam prostor i mi ćemo ga obogatiti

„Umjetnost na selu“ naslov je skupne izložbe deset gradišćansko-hrvatskih likovnih umjetnika – Danice Farkas, Anice Kostyan, Franje Köpfle, Štefana Kuzmića, Petra Palkovića, Herberta Paulitscha, Michaela Schreibera, Romane Schweiger, Alfreda Vörösa, Edith Zöhrer – iz Austrije, koja je otvorena za javnost 16. listopada, u Croaticinim prostorijama na prvome katu.

Umjetnici su oni fileškoga Literarnog i kulturnog društva, a izložba je njihovo prvo zajedničko gostovanje u Budimpešti i općenito izvan austrijskih granica. Mnogobrojnim posjetiteljima obratili su se Croaticin ravnatelj Čaba Horvath, predsjednik Literarnog i kulturnog društva Franjo Palković, počasni konzul Republike Hrvatske, ujedno i idejni začetnik budimpeštanskoga gostovanja postava Mijo Karagić, hrvatski veleposlanik u Budimpešti Gordan Grlić Radman i veleposlanik Republike Austrije u Budimpešti Wolfgang Waldner.

„Dajte mi muzej, a ja ću ga napuniti“, rekao je nekoć španjolski slikarski genij Pablo Picasso, a o budimpeštanskome gostovanju gradišćansko-hrvatskih autora reklo bi se: Dajte nam prostor i mi ćemo ga obogatiti. Jer je odista riječ o deset nadarenih i osjećajnih ljudi, koji su oblik saobraćanja sa svijetom pronašli i u likovnoj umjetnosti. S tim su postavom prekoračili prag svojeg užeg (atelje) i šireg (selo, grad, država) stvaralačkog prostora. Ali su svojim izričajem već u trenutku stvaranja nadišli granice, naime glede umjetničkog iskaza oni su pripadnici širih europskih prostora. Glede Croaticinih prostora i prostorija posrijedi je prvi postav osim galerijskoga prostora, naime radovi su izloženi i u višenamjenskoj dvorani. Umjetničko stvaranje tih autora velika je strast i ljubav u životu, uza svoje zvanje koje osigurava životni opstanak. Plohe i tehnike slikanja, prikaza različite su, no rado eksperimentiraju u stvaralačkome svijetu i u tehnici slikanja. Kod pojedinih umjetnika, bez obzira na dob, osjetno je opipavanje, ispitivanje svojih stvaralačkih granica.

Danica Farkas slika akvarele crnim vinom i crteže grafitom. U naivnome stilu oslikava stare kuće, klijeti, vinograde i prirodu. Iskoraci su u umjetničkom izričaju slike naslova „Varijacije na boju kave“ A i B, gdje već eksperimentira s apstraktnim stilom.

Anica Kostyan predstavila se publici s keramikama i nakitim. Živahnim bojama oslikani tornjevi, pladnjevi i vaze s topli-

nom i ljupkošću obogaćuju unutarne prostore.

Višestran i umjetnik tekstopisac i bubnjar ftm trija Franjo Kröpfl slika u različitome stilu i tehnici. Zastupljen je s portretima i krajo-licima. Ženski i dva portreta članova skupine oslikani su olovkom i kredom

na papiru, krajolici su akvareli ili akrili na platnu slikani u realističnome stilu. „Granična linija“ i „Prodor“ apstraktne su slike miješanom tehnikom na platnu. Slika „Prodor“ (više bih rekla erupcija), vrhunac je Kröpflova slikarskog izričaja, zapravo je sažimanje dosadašnjega slikarskog stvaralaštva.

Štefan Kuzmić odabrao je zatvoreniji, skućeniji oblik likovnoga „jezika“, digitalnu fotografiju. Crno-bijele fotografije ovjekovječuju većinom krajolike, u kojem je umjetnikovo oko usredotočeno na pojedinosti u prirodi, primjerice križeve ili građevine.

Mladi i daroviti umjetnik Petar Palković već dvadeset godina karikaturist je austrijskih Hrvatskih novina. U Croaticinim izložbenim prostorijama predstavio se s karikaturama i apstraktnim slikama.

Apstraktne slike Herberta Paulitscha dvije su krajnosti – sklad i uznemirenost. Na crnoj plohi žarkocrvene i žute boje, isprekidane crnim vijugama titraju po slici, a „skrivena“ zelena i narančasta boja umiruju i „ukroćuju“ uznemirenu igru linija.

Još jedan glazbenik Michael Schreiber – bubnjar rock-skupine TurboHrvati – mimo sviranja u crtanju i slikanju pronašao je mnogobojno ja. Po crnoj osnovi crvenom bojom oslikava portrete, akrilskom tehnikom na platnu.

Romana Schweiger piše pjesme, slika i crta na različite materijale. Koristi se različitim tehnikama: kolažem ili monotopijom te instalacijom. (Monotopija je tehnika otiskivanja samo jednog otiska. Za matricu se koristi pločicom od čvrste tvari.) Apstraktne slike miješanom tehnikom na platnu „Ptica selica“, „U truhu“ i „Pustiti žile“ jesu lepršave i zaigrane. Način oslikavanja nijanse plave, žute, crvene i bordo boje doima se kao da promatramo svilu u dašku vjetra.

Posebnom su ritmikom oslikani krajobrazi i spomen-ploče Alfreda Vörösa. Naš se pogled gubi u dubini toskanskoga krajolika, a zastane na piramidama u zalasku sunca. Istinske impresije, oslikane miješanom tehnikom na platnu. To su slike koje donose sreću i sklad u unutarnji prostor.

Edith Zöhrer svojim umjetničkim uradcima tirkizne boje uranja u tvar. Izvori su joj u okolišu: grane, pepeo, pijesak, zemlja, hrđa, akril... i otpad. Slika lopaticom bez primjene kista. Njene se slike skladno uklapaju u suvremeni i klasični interijer.

Svečano otvorenje glazbeno su uveličali glazbenici ftm trija. Postav „Umjetnost na selu“ razotkrivanje je deset gradišćansko-hrvatskih likovnih umjetnika i ako želite biti svjedoci, posjetite izložbu do 6. studenog u Croaticinim prostorijama.

Kristina Goher

Obnovljena petroviska čuvarnica

Po svidočanstvu monografije dr. Štefana Geošića, zgradu petroviske čuvarnice su začeli graditi točno pred šezdesetimi ljetima, u ku su se uselila dica samo 1956. ljeta. U zrcalu tih podataka, a i pregledajući negdašnje stanje ove zgrade, nije ni čudno da je Seoska samouprava odlučila, čim prlje je neophodno renoviranje čuvarnice i oblikovanje parkirališta. Ministarstvo za unutarnje posle je ispisalo naticanje na kom je Seoska samouprava na početku ljeta dobila skoro 25 milijuni Ft, a k tomu je općina Petrovoga Sela još dodala kih 20 milijuni Ft za temeljno saniranje čuvarnice. Minjanje oblokov i vrata, obnova cijele krovne konstrukcije, modernizacija grijanja, priskrblljavanje zgrade sa sredstvi za upijanje sunčene energije, novo farbanje fasade s izolacijom, unutarnje parketiranje prostorije za stariju diču grupu, a pred zgradom oblikovanje parkirališta, sve je to pripalo u škatulju obnove. 28. septembra, u nedilju otpodne, tako se je mnoštvo Petroviščanov sa časnim gosti skupa veselilo otvaranju polipšane i modernije čuvarnice u koj trenutno podvaraju 33 dice pod rukom peljačice Ane Šubić-Geošić.

svečanom trenutku. Riči zahvale, prikldavanje darov takaj su bili na redu kot i kulturni program najmanjih ki su i na ov način iskazali svoju zahvalnost odrašćenim za renoviranje njevoga drugoga doma. Zsolt V. Né-

– S razlogom se znamo danas veseliti, jer zdavna naša sanja je ostvarena s projektom obnove naše čuvarnice – s timi riči je začela svoj svečani govor Agica Jurašić-Škrapić, načelnica Petrovoga Sela, i ukratko predstavila najvažnije štacije i rezultate seoskoga razvoja u minulom periodu. Obnova Ognjogasnoga doma kot i Kulturnoga doma, nabava komunalnih sredstav za polipšavanje sela, obnova zgrade športskoga društva i igrališća, obnova cestov, nabava kombija za upotrebu stanovništva i ne nazadnje izgradnja nove mrtvačnice – sve to se broji u dične epizode petroviske sadašnjice ke je naglasila i liktarica pri ovom

*Zsolt V. Németh, Agica Jurašić-Škrapić
i Bertalan Harangozo pri svečanom trenutku*

meth, državni tajnik, je naglasio da Petroviščani očitvidno rado imaju svoju kulturu i okolicu, vjerni su ne samo domovini nego i tradicijam, ku čuvaju stoljeća dugo i ov skupni kinč i prikldaju novim generacijam. – Čuvarnica je prva štacija za roditeljskim domom, ovde se najdu tovaruši, prijatelji, zajednica, a i ona kultura ka je

mriža, fundamenat za spojenje. U Petrovom Selu u ovoj obnovljenoj zgradi optimalni su uvjeti da se prikldaje plamen da se mališani ganu na putu stvaranja – rekao je političar na dvoru čuvarnice, a med čestitari se je našao i rođeni Petroviščan, povjerenik Vlade u Željeznoj županiji, Bertalan Harangozo. – Pred 53-imi ljetima sam prekoraknuo prag ove institucije i krenuo na putu sudbine. Sad vidim moju generaciju, potomke, mladje ke teško ali morem još po obrazu identificirati sa starinom. Kade je još čuvarnice, kade je u njoj i dice, to naselje more se ufati i u budućnosti. Petroviščani danas s pravom moru biti gizdavi jer im je lip kulturni dom, škola, čuvarnica i poštuju i svoje crikve. Napunite životom i srićom i ovu obnovljenu zgradu! – željio je petroviski predstavnik ugarske Vlade. Za nastupom seoskih kulturnih društav pod dvojezičnim natpisom čuvarnice, u susjedstvu ugarske i hrvatske zastave, političari u društvu načelnice prerizali su vrpca, a Tamás Várhelyi, farnik sel u Pinčenoj dolini, blagoslovio je obnovljeni dom mališanov, ke su još pod otvorenim nebom i u žarkom-toplom otpodnevnu na dvoru čekale brojne interesantne zanimacije i igre.

Tiho

Foto: Tamaš Teklić

Hrvatska večer u Šeljenu

U organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave, 10. listopada, priredila se Hrvatska večer u tamošnjoj Ormanšaškoj kući. Program Večeri počeo je svetom misom a nastavljao se kulturnim programom u obnovljenom domu kulture.

Hrvatski vjernici okolnih podravske naselelja okupili su se u mjesnoj rimokatoličkoj crkvi kako bi nazočili prvoj svetoj misi na hrvatskom jeziku u Šeljenu. Misno slavlje predvodio je velečasni Jozo Egri koji je rekao da će nastojati češće održavati mise na hrvatskom jeziku, što je vrlo bitno jer je ona nužan dio vjerskoga života svakoga hrvatskog vjernika.

Svetu misu služio je dekan Jozo Egri

Kulturni program otvorio je predsjednik šeljske Hrvatske samouprave Šandor Matoric. On je pozdravio goste, zahvalio je Savezu Hrvata u Mađarskoj i načelniku grada Šeljina Attili Nagy, kao sponzorima, te je predstavio nove članove šeljske Hrvatske samouprave, a to su: Henrieta Gažić, Beata Sigečan i Robert Ronta.

U sklopu kulturnoga programa nastupili su mladi svirači *Plava muha*, šeljski plesni ansambl *Zlatne noge*, te Hrvatska plesna skupina sa šokačkim plesovima iz

Priredbi su nazočili generalna konzulica Vesna Haluga i šeljski gradonačelnik Attila Nagy

Birjanska Hrvatska plesna skupina

Birjana. Izvođači svojim nastupom razveselili su publiku jer su odsrca plesali, pjevali i svirali, a na kraju svi su zaplesali veliko kolo. Na kulturnoj večeri bili su i: generalna konzulica Republike Hrvatske Vesna Haluga, šeljski načelnik Attila Nagy, Đuso Dudaš, velečasni Jozo Egri i predsjednici susjednih naselja. Nakon programa druženje se nastavljalo uz izvrsnu večeru, a za večernji bal i dobro raspoloženje do kasnih noćnih sati pobriunuo se Orkestar Juice.

Jadranka Gergić

STARIN – U organizaciji Seoske i Hrvatske samouprave, Zajednice podravske Hrvata i starinske Rimokatoličke župe, u Starinu će se u okviru tradicionalnoga Starinskog proštenja 26. listopada, u nedjelju, s početkom u 16.45 prikazati knjiga o povijesti mjesne rimokatoličke crkve, knjigu će predstaviti Đuro Franković. Potom slijedi sveta misa na hrvatskom jeziku u mjesnoj crkvi koju će predvoditi Jozo Egri, župnik dekan iz Šeljina, dušobrižnik i starinskih vjernika.

66. godišnjica crkve u Starinu
66 éves a drávasztárai templom

Šeljska Plesna skupina Zlatne noge

Mala stranica

23. listopada - Mađarska revolucija

Mađarski je ustanak bio građansko-demokratska revolucija i borba za slobodu u Narodnoj Republici Mađarskoj 1956. g. kada su se široki slojevi mađarskoga društva pobunili protiv vladajuće Komunističke partije i sovjetske okupacije. Ustanak je počeo 23. listopada mirnim prosvjedom studenata koji su zahtijevali demokratske promjene. Broj prosvjednika rastao je, nakon čega su vlasti naredile snagama sigurnosti da pucaju u njih. Vođa pobune bio je mađarski premijer i reformist Imre Nagy. Mađarska je istupila iz Varšavskog pakta i zatražila od sovjetske vojske da napusti zemlju. Sovjeti 4. studenoga ulaze u Budimpeštu. Grad je teško oštećen, a ubijeno je više od 2500 Mađara. Oko 250 tisuća dišidenata prebjeglo je preko granice. Imre Nagy i dio vlade smaknuti su. U spomen na revoluciju 23. listopada u Mađarskoj je državni praznik.

1956

Razglednica iz Hrvatske

220. obljetnica parka Maksimira

Mnogima je jesensko doba najdraže, kada nakon vrućeg ljeta u ugodnijim temperaturama uživamo šetajući prekrasnom prirodom ili parkovima. U to doba prekrasan je zagrebački park Maksimir, kojim se Zagrepčani šecu već 220 godina, naime upravo je toliko godina prošlo otkada je otvoren 1794. godine. Za otvaranje parka zaslužni su biskup Maksimilijan Vrhovac i nadbiskup Juraj Haulika. Maksimir je bio prvi veliki javni park u jugoistočnoj Europi, tada na rubu Zagreba, a danas okružen brojnim stambenim naseljima.

Mali jezični savjetnik

BOK! ili BOG!

Bog i **bok** dvije su inačice raširenoga pozdrava koji se upotrebljava i pri susretu i pri rastanku. Danas se oba pozdrava poštuju.

Vjerojatno su nastali skraćivanjem starijih pozdrava, primjerice *pomoz' Bog, Bog daj, Bog s tobom...* I dok oblik *bog* nije sporan, oko oblika *bok* postoje nesuglasice. Pozdrav *bok* znatnije se proširio središnjom Hrvatskom krajem 80-ih i početkom 90-ih godina prošloga stoljeća. Prema jednom objašnjenju, to je kajkavska inačica pozdrava *bog*. Naime, kajkavski govori katkad obezvučuju zvučne glasove koji se nalaze na kraju riječi.

Po drugom objašnjenju, riječ ima strano podrijetlo, i to prema njemačkomu Mein Buecken (moj naklon). Zagreb je dugo godina bio grad unutar Austro-Ugarske Monarhije i građani su preuzeli arhaičan izraz Mein Buecken što se u Zagrebu izgovaralo Majn Bokn. Od skraćenog oblika Bokn nastao je Bok.

Književni kutak

ČIČA I ČVORAK

Stipan Blažetin

Čuči čiča, čuva čvorka.

Čvorak čiči čudo sprema.

Čiri-čuri, čuri-čiri.

Čvorak čeka.

Čuvar čiča čim zadrijema,

Grožđa – nema.

Programi „Volim Mađarsku“ u Pomurju

Na Dan svetog Mihovila mnoga su se hrvatska pomurska naselja priključila nizu državnoga programa „Kod kuće si - Volim Mađarsku“. U Mlinarcima, Petribi, Pustari i Serdahelu priređeni su kulturni programi, piknik, druženje i paljenje vatre za tu prigodu simbolizirajući zajedništvo naroda unutar naše države.

Radionica u Mlinarcima

U Serdahelu u okviru programa „Volim Mađarsku“ upriličena je i svečana predaja Višenamjenskog uslužnog središta, tj. obnovljenoga kulturnog doma, zavičajne kuće i igrališta. Sva tri ulaganja ostvarena su putem natječaja, u vrijednosti umalo 45 milijuna forinta, u suradnji s mjesnom Hrvatskom samoupravom, Serdahelskim kulturnim i športskim društvom i u najvećem dijelu Seoskom samoupravom. Zavičajna kuća (građena 1892.) obnovljena je već prije godinu dana, a ovaj put su uređene prostorije namještajem i drugim predmetima s početka 20. stoljeća. Na domu kulture promijenjen je krov, obnovljena je kuhinja, a u blizini te dvije zgrade izgrađeno je suvremeno igralište. Na svečanoj predaji bio je i parlamentarni zastupnik Péter Cseresznyes, a u kulturnom programu nastupila su serdahelska, donjovidovečka i lentipska društva.

U Petribi je toga dana priređen Svadbeni festival. Prikazan je običaj nekadašnjih hrvatskih svadbenih običaja od prosidbe, vjenčanja do plesa kod drveta „cere“. Članovi Ženskoga pjevačkoga zbora „Petripske ružice“ potrudili su se da bude sve onako kako je to nekoć bilo na svadbi. „Podeklíce“ i „podeklići“ pratili su mladu i mladoženju, nije nedostajao ni mlad in ples u ponoć, kada su sakupljali novac za osnivanje dječje dramske družine.

U Pustari na obnovljenom trgu kod Višenamjenskoga središta peklo se pečenje i riba, čime su ponuđeni sudionici programa. U domu kulture nastupile su članice Ženskoga pjevačkoga zbora „Pustarski biseri“, mlade plesačice sa zabavnim programom.

U Zavičajnoj kući u Serdahelu

Mlinarački se dom kulture također napunio tog dana. Za mladež su nuđeni razni športski programi, od stolnog tenisa do nogometa, ručne radionice, a uvečer su nastupili nadareni mladi iz mjesta, rock-glazbena skupina, pjevači i mjesni Ženski pjevački zbor. U 21 sat u svim je mjestima u isto vrijeme zapaljena vatra svetog Mihovila, zaštitnika svih vjernika u nevolji.

beta

Nastup Ženskoga zbora „Pustarski biseri“

KERESTUR – U Seoskome domu 17. listopada priređena je plesačnica na kojoj je svirao mjesni Tamburaški sastav „Kitica“. Na plesačnicu se okupilo mnoštvo djece, mladeži i odraslih, a pri učenju plesova pomogli su članovi mjesne plesne skupine. Ovaj put su se učili mađarski plesovi s pomoću Attila Kocza, učitelja narodnih plesova. Također u Keresturu, 19. listopada bila je dodjela priznanja pod naslovom „Veličanstvena gospođa“ u organizaciji šomođske Udruge gospođa Feniks, u suradnji s keresturskim civilnim udrugama. Za priznanje mogle su se kandidirati civilne udruge, osobe, tj. žene, koje se ističu u dobrovoljnom radu u svojoj zajednici. Iz Kerestura su već dvije žene dobile takvo priznanje: dr. Erika Rac i Eržebet Deak, a ovaj put je dodijeljeno priznanje još jednoj Keresturkinji, Eržiki Šelek, članici Pjevačkoga zbora Ružmarin, koja osim toga što pjeva u zboru, pomaže na svim mjesnim priredbama, vodi radionicu za žene i pomaže i u školskim programima. Priznanja su uručili prof. dr. Karlo Gadanji, počasni građanin sela Kerestura, i Lajoš Pavlic, ponovno izabrani načelnik.

KANIŽA – Poslije održanih narodnosnih izbora, 17. listopada u Jegerseku u uredu Županijske skupštine predane su vjerodajnice izabranim zastupnicima Hrvatske samouprave Zalske županije. Županijska će se organizacija osnovati u Kaniži 27. listopada u 10 sati u dosadašnjem sjedištu Gradske samouprave u Rozgonyijevoj ulici.

LETINJA – Hrvatska samouprava nakon svog utemeljenja odlučila je organizirati tečaj hrvatskoga jezika. Narodnosna je organizacija i lani pokrenula tečaj za one polaznike koji se žele usavršavati, a za početnike još jednu skupinu. Hrvatski će tečaj početi u studenome i trajat će do proljeća iduće godine.

POLUOTOK – POTPUNI MIR

Na prvi pogled u Pelješac se zaljubila naša Renata iz daleke Češke. Jednako tako za tren je njeno srce zarobio mladić mještatinin Hasan. Dogodilo se to krajem osamdesetih godina kada su još masovno dolazili turisti ovamo iz država Istočnog bloka, pa tako iz okolice Praga, odakle naša junakinja potječe. Uskoro nakon poznanstva uslijedi vjenčanje. Mladi par na poluotoku, u Žuljani nađe svoj dom. Rodi im se dva sina, koji sad već mnogo pomažu svojoj majci, koja je sve uspješnija domaćica njihova apartmana (zapravo malog obiteljskog hotela) u jednoj od najljepših uvala toga kraja. Vodi kontinentalnu i mediteransku kuhinju, što visoko cijene njeni gosti, koji već sad rezerviraju mjesta kod nje, i tako unaprijed skroz, od idućega svibnja do listopada popune sezonu.

Ni o svakodnevnim turističkim zbivanjima – odakle koliko ljudi dolazi – ne znamo ništa. Ali prema našim prijašnjim „uvodnim studijama“ znamo da pravi turizam na Pelješcu počinje tek šezdesetih godina prošlog stoljeća kada iz susjedne BiH (tadašnje YU) ovamo navaljuju organizirane skupine. Vrhunac u prometu gostiju zabilježen je potkraj osamdesetih godina. Zatim slijedi stanka u devedesetima, za vrijeme rata. Od tog šoka ovdašnji se turizam oporavlja tek sada. Na glavnoj uličici Žuljane jedan za drugim redaju se apartmani koje njihovi vlasnici reklamiraju tako da svaki raspolaže samostalnom plažom, što je istina samo u tome da jedino iznajmljivači tih objekata imaju slobodan prolaz do mora. Naime, zgrade su toliko usko podizane jedna pokraj druge da drugima s ulice nema prolaza. Evo jedan od dokaza apartmanizacije o kojoj sve više polemiziraju turistički stručnjaci.

Prozračnije, prostranije je izvan središnjeg jezgra mjestanca odmarališta, s nepunih 250 stalnih stanovnika, i tisuću puta toliko gostiju. S balkona u more! I tako bismo mogli oglasiti apartman ispod prozora kojega šušta more. Mediteranski borovi stižu čak do vode, pa poseban suncobran nije nam potreban. Sljedeća vikendica do nas je stotinjak matara, pa ne osjećamo nikakvu zatvorenost, a kamoli ne prenatrpanost.

I nadalje misli slobodno lete! Toj meditaciji pridonosi čak i cvrkut cvrčka. Ni je to pjesma običnog kukca što se poznaje s kontinenta. Ovo je specijalna vrsta životinje mediteranskog, dalmatinskog pod-neblja. Latinsko mu je znanstveno ime Cicadidae. Najuporniji i najglasniji svirač ovdašnjih toplih ljeta. Kada ga u kasno proljeće osvoji Sunčeva svjetlost, svojim glasom počinje privlačiti pozornost na sebe. Od tada samo tri mjeseca ima da učini tri stvari: pjeva, voli i umire... Samo mužjak može proizvesti karakterističnu ljetnu pjesmu čiji je jedini cilj da privuče ženku. Sati i sati serenade stvaraju nade osvajaču... Kao neki precizan termometar: kada se temperatura spusti ispod 25 stupnjeva, prestane s pjevanjem. Čovjek ga teško opaža jer izgleda poput kore drveta ovdašnje vrste pinea. Gotovo je neprimjetan, skriva se među iglastim lišćem. Živi od sokova koje siše iz mladih izraslina biljaka. Pravilo je njegovo: pjevati i ne biti viđen! Ljetna Sunčeva zraka neophodna je za njega, to mu daje energije.

Dužina Pelješca je 77 kilometara, počev od jugoistoka dolje kod Stona i sve do Lovišta gore na sjeveru. Prosječna mu je širina

4 – 5 kilometara, što znači ukupno 330 četvornih kilometara površine. Po sredini poluotoka vodi glavna prometnica. Na pola puta kod Dubrave (to je inače rodno mjesto Petre Glavor, lektorice na sveučilištu u Sambotelu, koja kao član zagrebačkoga Društva Pelješčana širi dobre vijesti o tome krajoliku) skrenemo nalijevo prema Žuljani. Strmim putem, preko serpentina spuštamo se. Ponegdje nedostaje čak i zaštitna ograda.

Naziv toga prastarog naselja nema veze sa ženskim imenom Julijana, nego potječe od sveca Julijana po kojem je jedna od četiri (!) ovdašnjih crkvice dobila ime. Ona je romanskoga stila s otvorenim zvonikom, ispod kojeg svake nedjelje misu služi župnik iz susjedne Janjine.

Proputovavši poluotok uzduž i poprijeko, činim nam se da su neki vinogradi baš zapušteni. Jednako tako čak i u Potomju, središnjemu mjestu glasovitog dingača. Razlog tomu vinogradari tumače tako da ni njih nije obilazilo ovogodišnje kišovito ljeto. Čak i za vrijeme našega boravka, 125 litara kiše palo je tijekom jedne noći. (Nasreću, drugi dan ni traga toga nismo opažali na plaži, sunce nas je jednako tako toplo grijalo kao prethodno.) Naravno, prekomjerne oborine i ovdje su učinile svoje, gdje su zahvaljujući blagoj klimi i odličnome tlu navikli da godišnje trsove prskaju svega dva puta. Do sada je bilo dovoljno da se koriste samo bakrom i sumporom. Svi oni koji su se pouzdali u višegodišnju praksu i praksu napokon su imali gubitak. Loza im se prijevremeno posmeđila, lišće i grozdove zarazile su pepelnica i plamenjača (peronospora). Kao da je netko sve prelio vrućom vodom. Unatoč tomu vinari ne tuguju, nadaju se da će i ove jeseni moći popuniti dovoljno boca plemenitim kapljicama dingača, postupa, odnosno malog plavca.

Među kupacima znatno je manje djece s mlađim roditeljima, ali su od uobičajenog u većem broju umirovljenici. Svakome je privlačno doći u podsezoni jer nema gužve na cestama i na plažama. Jedna majka male bebe svaki dan u rano poslijepodne u ruci s toplomjerom, kojim se koristi doma kod kupanja djeteta, provjerava vodu. 25 – 26! – ustvrđuje glasno, i dečkić u njezinu krilu može u more.

Idealna je temperatura za njeno dijete, a kamoli za umirovljenika iznad šezdeset...

KISEG – Ovoga vikenda u petak i subotu još jedno će biti veselo i zanimljivo u dotičnom gradu sa sajmom Ursule. Na dvodnevni gastronomsko-zabavni festival pozivaju organizatori u kom ljetu na ljetu mjesto dobivaju i hrvatske slasti. Pod vedrim nebo kuhaju narodnosne ekipe, predviđeno je naticanje domaćih marmeladov i poharajov, a od 17 uri nastupaju Židanski bečari polag Jurišičeve tvrdjave. U subotu, 25. oktobra, od 13.30 uri na Glavnom trgu publiku zabavljaju HKD Čakavci i Tamburaški sastav Židanci, a od 16 uri počinje koncert muzičkoga sastava Vujičić.

SUBOTICA – Tamošnja Hrvatska čitaonica i Gradska knjižnica u okviru XIII. Dana Balinta Vujkova – dana hrvatske knjige i riječi organiziraju dvodnevno savjetovanje na temu „Knjiga do djece – knjiga za djecu“, 24. i 25. listopada 2014. godine u Subotici. Savjetovanju će sudjelovati i ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj dr. sc. Stjepan Blažetin, član organizacijskog odbora Dana Balinta Vujkova. Glavni je cilj trodnevne manifestacije rasvjetljavanje bogate baštine koju je skupio i zapisao Balint Vujkov. Na Multimedijalnoj večeri, 24. listopada u Velikoj vijećnici Gradske kuće, dodijelit će se nagrada za životno djelo na području književnosti „Balint Vujkov – Dida“ književniku Tomislavu Ketigu, te dviju nagrada Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata – nagrade „Emerik Pavić“ za najbolju knjigu u 2013. i trogodišnje nagrade „Antun Gustav Matoš“ za najbolju knjigu pjesama 2011. – 2013. U okviru pratećega programa Dana Balinta Vujkova, na Dječjem odjelu Gradske knjižnice bit će upriličena prodajna izložba knjiga za djecu, te u čitaonici Gradske knjižnice izložba knjiških ostvaraja vojvođanskih Hrvata 2013./2014. godine.

PEČUH – Redovita mjesečna sveta misa na hrvatskom jeziku bit će 26. listopada 2014. g., s početkom u 16 sati u kervarškoj crkvi. Misno slavlje predvodi vlč. Gabrijel Barić. Pjeva salantski crkveni zbor uz pratnju Age Lukač.

POGAN – Pjevački zbor Poganske snaže 4. listopada sudjelovao je na Festivalu u pečuškoj Gimnaziji «Zoltán Kodály». Kao i uvijek, svojim je nastupom na dostojan način predstavio pjevačko blago bošnjačkih Hrvata.

U projektu «Prava kopča»

Pod septembarskim povećalom povijest i mediji

Kako smo to već najpr najavili, Društvo Hrvati, na čelu s dr. Franjom Pajrićem, pozvalo je od septembra na tematske vikende. Na prvom dvodnevnom spravišću diskutiralo se je u Koljnofu o hrvatskoj povijesti, a na drugom sastanku u Šopronu pod povećalo su zašli gradišćanskohrvatski mediji.

Dio sudionikov na medijskom spravišću

Serija predavanj s različitim temama tri misece dugo će okupljati zainteresirane ljude u različiti naselja, od juga do sridnjega Gradišća. Društvo Hrvati se je naticalo skupa s partneri u Hrvatskoj (LAG Zeleni trokut i LAG Moslavina) u Leaderovom projektu s jedne strane za osposobljavanje i renoviranje Etnomemo-rijalnoga i informacijskoga centra Gradišćanskih Hrvatov, s druge strane pak sa sastanki humane djelatnosti, a tako i plus obaveza je da će morati zaposliti na kraju projekta na pet ljet i jednoga djelatnika. Najavljeno je sve skupa šest takozvanih tematskih vikendov s temama (povijest, mediji, folklor, glazba) ki su iz malo drugačijega ugla i perspektive djelomično već pogledani, a do kraja novembra još bit će prilike za sastanke pri drugi zanimljivi prilika (VI. Međunarodni književni susreti, povijest jezika, sociologija, identitet). Predavači, sudioniki su pozvani iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Austrije, a pravoda su rado vidjeni i diskutanti, stručnjaki i iz same Ugarske, tako je stavljen društveni projekt

ujedno i na međunarodno platno. U planu je i izdavanje knjižice, brošure ke bi imale zadaću dokumentirati svega prezentiranoga na ovi susreti. – Pri kraju smo naše vitalne snage, ako se ča ovde ne dogodi u dogledno vrime, ne znamo ča će biti. Nismo dostali umirujuće odgovore, kako čuvati naš jezik, kako zdignuti rang našega jezika. Mi mislimo da smo na tragu nekih spoznajev s kimi bi se moglo argumentirati, zač je važno sačuvati naš gradišćanskohrvatski jezik, ne samo iz poštovanja naših starih, ne samo iz poštovanja prema jeziku nego upravo moramo pokazati neki praktičan cilj ili korist. A ta praktična korist bi bila da ako vi vladate zapravo ugarskim i hrvatskim jezikom, vi ste jako blizu tragu staroga panonskoga prajezika s kojim je puno lakše razumiti našu povijest, našu dušu. To će nam biti jedan putokaz, kako ponuditi drugo vidjenje svita – naglasio je dr. Franjo Pajrić, dirigent projekta.

Tiho